

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

28 JAN 2014

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας:

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Μαρούσι, 28-1-2014

Αρ.Πρωτ. 11418/ΙΗ ΕΞ
192201 ΕΙΣ

Ταχ. Δ/ση : Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ
Ιστοσελίδα : www.minedu.gov.gr
Email : tke@minedu.gov.gr
Τηλέφωνο : 210-344 23 20
FAX : 210-344 32 45
IRIS

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού
Ελέγχου
Υ Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1.Υπουργείο:
-Υγείας
(γραφείο κ. Υπουργού)
2.Βουλευτές κ.κ.
-Μαρία Ρεπούση
-Γρηγόρη Ψαριανό
-Γιώργο Κυρίτση
-Βασίλη Οικονόμου
(Δια της Βουλής των Ελλήνων)

ΘΕΜΑ : «Απάντηση στην Ερώτηση
με αριθμό 4789/11-12-2013»

Απαντώντας στην Ερώτηση με αριθμό 4789/11-12-2013, την οποία κατέθεσαν οι ανωτέρω κ.κ. Βουλευτές με θέμα «Αντιμετώπιση του φαινομένου του εθισμού των παιδιών και των εφήβων στο Διαδίκτυο, καθώς και του φαινομένου της διαδικτυακής αποπλάνησής τους», σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Το ανωτέρω θέμα αποτελεί ένα σύγχρονο κοινωνικό πρόβλημα με σημαντικές ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις που εγείρει την ανησυχία της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας κοινότητας. Η διαπίστωση αυτή αναδεικνύεται σε σειρά ερευνών διεθνώς, μεταξύ των οποίων και σε έρευνα που διεξήχθη σε ευρωπαϊκό επίπεδο, κατόπιν σύμπραξης επτά ευρωπαϊκών χωρών, με συντονίστρια χώρα την Ελλάδα και υλοποιήθηκε από τη Μονάδα Εφηβικής Υγείας (ΜΕΥ) της Β' Παιδιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών του Νοσοκομείου Παίδων «Π. & Α. Κυριακού». Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι στην εν λόγω έρευνα και σε αντιπροσωπευτικό δείγμα εφήβων 15 – 16 ετών από τις παραπάνω χώρες, διαπιστώθηκε ότι το 12,7 % εμφανίζει οριακή διαδικτυακή συμπεριφορά ενώ το 1,2% εμφανίστηκε να παρουσιάζει συμπεριφορές εξάρτησης. Επιπλέον, σε σχέση με το ζήτημα της διαδικτυακής αποπλάνησης, αν και η χώρα μας εμφανίστηκε να παρουσιάζει το μικρότερο ποσοστό κινδύνου, το 5,4% επί του συνόλου του δείγματος ανέφερε ότι η επικοινωνία με αγνώστους online τους έβλαψε με κάποιο τρόπο και το 28,4% ότι συνάντησαν στο φυσικό κόσμο κάποιον που γνώρισαν μέσω διαδικτύου.

Αναγνωρίζοντας τη σοβαρότητα τέτοιων φαινομένων, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, εστιάζει στην ενημέρωση και στην ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων στη σχολική κοινότητα, δίνοντας προτεραιότητα στην πρόληψη τέτοιων φαινομένων:

✓

Συγκεκριμένα:

α) Στο Πρόγραμμα Σπουδών για το Νέο Σχολείο και ειδικότερα για το μάθημα Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε Δημοτικό και Γυμνάσιο, μία από τις επιδιώξεις που διατρέχουν οριζόντια όλες τις θεματικές ενότητες του μαθήματος και για τις δύο βαθμίδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης είναι η ανάπτυξη από πλευράς των μαθητών κοινωνικών στάσεων και δεξιοτήτων που διαμορφώνουν τη σύγχρονη ψηφιακή κουλτούρα και την ταυτότητα του ηλεκτρονικού πολίτη (e-citizenship). Στο πλαίσιο αυτής της επιδίωξης, οι μαθητές, ήδη από το Δημοτικό, έχουν την ευκαιρία να ευαισθητοποιηθούν σχετικά με τους κινδύνους από τη χρήση εφαρμογών διαδραστικού λογισμικού επικοινωνίας (messenger, skype), τη συμμετοχή σε κοινωνικά δίκτυα (facebook, twitter) και την εγγραφή σε δικτυακούς τόπους. Στη δευτεροβάθμια υποχρεωτική εκπαίδευση, το Πρόγραμμα Σπουδών για το Νέο Σχολείο, στο πλαίσιο της προαναφερθείσας στόχευσης, προβλέπει την προσφορά εμπειριών μάθησης, που θα δώσουν την ευκαιρία στους μαθητές να κατανοήσουν τα όρια και τη δύναμη της επιρροής των ΤΠΕ σε άτομα και σε ομάδες, αλλά και να προκαλέσουν τον προβληματισμό τους σε σχέση με τη δημοσιοποίηση προσωπικών τους δεδομένων, τη λήψη μέτρων προστασίας, την εφαρμογή κανόνων ασφάλειας και τη γνωριμία με φορείς που ασχολούνται με τα θέματα αυτά και είναι επιφορτισμένοι με την προστασία των πολιτών από ηλεκτρονικά εγκλήματα.

β) Βάσει της κείμενης νομοθεσίας, το ΥΠΑΙΘ έχει αναπτύξει το εθνικό εκπαιδευτικό δίκτυο Αγωγής Υγείας, το οποίο στελεχώνουν Υπεύθυνοι Αγωγής Υγείας και Σχολικών Δραστηριοτήτων σε κάθε Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και εκπαιδευτικοί που εφαρμόζουν προγράμματα Αγωγής Υγείας, ο αριθμός των οποίων ανέρχεται στα 5.500 περίπου κάθε σχολικό έτος. Στο πλαίσιο των προγραμμάτων Αγωγής Υγείας, επιδιώκονται στόχοι ψυχοκοινωνικοί και συναισθηματικοί, καθώς επίσης και η υιοθέτηση ορθών προτύπων συμπεριφοράς και η αλλαγή στάσεων ζωής. Επιπροσθέτως, δίνεται η δυνατότητα εστίασης σε ζητήματα όπως η ατομική ταυτότητα, η αυτοεκτίμηση, η επεξεργασία και η κατανόηση των αλλαγών που παρατηρούνται στην εφηβεία, η ανάπτυξη των διαπροσωπικών σχέσεων και η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου. Στο πλαίσιο αυτών των θεματικών δίνεται, επομένως, η δυνατότητα της εστίασης σε ζητήματα που αφορούν στην εκδήλωση ανησυχητικών συμπεριφορών, όπως είναι η υπερβολική χρήση και κατάχρηση του διαδικτύου. Το εθνικό εκπαιδευτικό δίκτυο Αγωγής Υγείας πλαισιώνεται από τους Συμβουλευτικούς Σταθμούς Νέων, στόχος των οποίων, μεταξύ άλλων, αποτελεί και η ουσιαστική τους συμβολή στην πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων που εκδηλώνονται στον χώρο του σχολείου. Στο πλαίσιο της λειτουργίας των Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων, υπάρχει η δυνατότητα παροχής υποστήριξης σε μαθητές, καθώς και σε γονείς, ενώ προβλέπεται και η παραγωγή και διανομή εκπαιδευτικού υλικού, η συνεχής ενημέρωση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, ιδιαίτερα εκείνων που εφαρμόζουν αντίστοιχα προγράμματα Αγωγής Υγείας. Το ζήτημα της εξάρτησης των μαθητών από το διαδίκτυο δεν θα μπορούσε να απουσιάζει από τις δράσεις των παραπάνω δομών και το υλικό που αυτές διαθέτουν.

γ) Το Υ.ΠΑΙ.Θ. έχει υπογράψει Μνημόνιο Συνεργασίας με τη Μονάδα Εφηβικής Υγείας (Μ.Ε.Υ.) της Β' Παιδιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στο πλαίσιο του εν λόγω Μνημονίου προβλέπεται η συνδιοργάνωση από τους δύο φορείς μιας σειράς δράσεων που αφορούν σε θέματα ασφαλούς χρήσης και κατάχρησης του διαδικτύου και περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την υλοποίηση εκπαιδευτικών σεμιναρίων απευθυνόμενων σε εκπαιδευτικούς, καθώς και τη δημιουργία και ανάρτηση στο διαδίκτυο αντίστοιχου ενημερωτικού και εκπαιδευτικού υλικού για αξιοποίηση στη σχολική τάξη.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας του Υ.ΠΑΙ.Θ. και της Β' Παιδιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, ενδεικτικά αναφέρεται ότι πολλοί εκπαιδευτικοί (όπως υπεύθυνοι Αγωγής Υγείας ή υπεύθυνοι και μέλη των Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων) έχουν κατά περιόδους συμμετάσχει στην ομάδα διαρκούς εκπαίδευσης για την «ασφαλή και με μέτρο χρήση του διαδικτύου», μέσω του προγράμματος "ΑΡΙΑΔΝΗ: Πρόγραμμα Κατάρτισης Επαγγελματιών Ψυχικής Υγείας για το φαινόμενο του «εθισμού» των εφήβων στο

διαδίκτυο, καθώς και για τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα παιδιά και οι έφηβοι από την ανεξέλεγκτη χρήση του διαδικτύου".

δ) Επίσης σταθερά στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων», ύστερα από σχετική εισήγηση του Διευθυντή Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, πραγματοποιούνται εκτεταμένες συζητήσεις μεταξύ των μαθητών στη θεματική ενότητα «Η προστασία του ανήλικου χρήστη του διαδικτύου (internet) και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης (facebook, twitter, my space κ.α.)».

ε) Στο ευρύτερο πλαίσιο, εξάλλου, της παροχής επιστημονικών κατευθύνσεων σχετικά με τα ζητήματα του εθισμού και της διαδικτυακής αποπλάνησης καίριος είναι ο ρόλος που διαδραματίζουν τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, τα οποία, μέσω των ερευνητικών και παρεμβατικών δράσεών τους, συμβάλλουν στην επιστημονική διερεύνηση, τη διάχυση της γνώσης, την πρόληψη και αντιμετώπιση ανάλογων φαινομένων.

στ) Το «Παρατηρητήριο για την Πρόληψη της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού», στο πλαίσιο του υποστηρικτικού και συμβουλευτικού του ρόλου, αφενός, μέσα από την ανάληψη μιας σειράς δράσεων και, αφετέρου, μέσω της θέσπισης του θεσμού της διαμεσολάβησης δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές κάθε σχολικής μονάδας να ζητούν βοήθεια, εφόσον προκύπτει κάποιο σχετικό ζήτημα και να ενημερώνονται αντιστοίχως. Υπό το πρίσμα αυτό, στο πλαίσιο των ευρύτερων αρμοδιοτήτων του «Παρατηρητηρίου» εμπίπτουν και η δραστηριοποίηση σε σχέση με ζητήματα cyber bullying και κατ' επέκταση μορφών ηλεκτρονικού εγκλήματος, όπως η διαδικτυακή αποπλάνηση.

Σημειώνεται ότι είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι εξελίξεις στις ΤΠΕ έχουν τη δυνατότητα να συνεπικουρήσουν την εκπαιδευτική πράξη στα σχολεία, προσφέροντας μια νέα διάσταση εμπλουτισμού της μαθησιακής διαδικασίας. Στο πλαίσιο του εγγραμματισμού στις ΤΠΕ είναι αυτονόητο ότι πρέπει να προβλέπεται και η ανάπτυξη κριτικής συνείδησης από πλευράς όλων των εμπλεκόμενων στη διαδικασία της μάθησης σε σχέση με την ορθή χρήση του εκάστοτε μέσου, τη διαχείριση της προσλαμβανόμενης πληροφορίας, καθώς επίσης και την τήρηση των κανόνων ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο. Προς την κατεύθυνση αυτή, εξάλλου, μια σειρά ενημερωτικών οδηγιών που αφορούν σε διάφορες πτυχές του εν λόγω ζητήματος έχουν δημιουργηθεί και βρίσκονται αναρτημένοι σε ιστότοπους όπως το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο. Συγκεκριμένα, στον ενημερωτικό κόμβο του ΠΣΔ για την ασφάλεια στο Διαδίκτυο (<http://internet-safety.sch.gr/>) υπάρχουν άρθρα και οδηγίες προς τους γονείς, τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς τα οποία θίγουν ζητήματα όπως ο εθισμός και η τήρηση κανόνων ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο. Το ΠΣΔ ήδη κινείται προς την κατεύθυνση τεχνικής και θεσμικής λύσης για να εφαρμόσει συγκεκριμένη «Πολιτική για την Ορθή Χρήση των Κοινωνικών Δικτύων», η οποία για την περίπτωση των σχολείων της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης περιλαμβάνει αποκλεισμό της πρόσβασης σε τέτοιες υπηρεσίες (Facebook, myspace, hi5 κ.λπ.).

Σε κάθε περίπτωση το εκπαιδευτικό μας σύστημα μέσω όλων των γνωστικών πεδίων, μαθημάτων και συλλογικών δράσεων, μέσω της Ευέλικτης Ζώνης στο Δημοτικό, των Βιωματικών Δράσεων στο Γυμνάσιο και των Ερευνητικών Εργασιών στο Λύκειο ενθαρρύνει τον ελεύθερο διάλογο, την ομαδοσυνεργατική μέθοδο και την κοινωνικοποίηση των μαθητών. Τα παραπάνω στοιχεία, μπορούν να προσφέρουν τις προϋποθέσεις στους μαθητές για να έχουν κριτική στάση απέναντι στους κινδύνους που προκύπτουν από τους λεγόμενους «μοναχικούς μηχανισμούς αναψυχής» του διαδικτύου. Ωστόσο, απαιτείται η συνεργασία και ο συντονισμός και πολλών άλλων φορέων, ώστε το έργο της πρόληψης και της αντιμετώπισης του εθισμού και της διαδικτυακής αποπλάνησης να είναι αποτελεσματικό.

Επιπλέον από το 17/12/2013 Υ.Σ. της Διεύθυνσης Λειτουργικών Υποδομών Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών του Υ.ΠΑΙΘ. προκύπτει ότι το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο εφαρμόζει μια σαφώς προσδιορισμένη πολιτική για τον περιορισμό της διάθεσης μη ασφαλούς υλικού από το διαδίκτυο στους μαθητές. Μέτρα που έχουν εφαρμοστεί είναι:

- Ο έλεγχος των ιστοσελίδων μέσω διάφανου μηχανισμού proxy servers.
- Η υλοποίηση access lists για τον περιορισμό απαγορευμένων εφαρμογών και

κίνησης που αυτές παράγουν.

- Η εγκατάσταση antiviruses και anti-spam φίλτρων στα e-mails.
- Η ενίσχυση των πολιτικών ασφαλείας με τη διάθεση των νέων ασφαλών υπηρεσιών, όπως ηλεκτρονικών σχολικών κοινοτήτων αντί των δημοσίων και ανεξέλεγκτων εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης (facebook, twitter, κλπ).

Επίσης το ΠΣΔ ως επίσημος συνεργάτης του Ευρωπαϊκού Σχολικού Δικτύου, πρόκειται να υλοποιήσει για 50 πιλοτικά σχολεία μια ειδική διαδικασία διάγνωσης των παραγόντων που μπορούν να επηρεάσουν -εντός και εκτός του σχολείου- το επίπεδο της ασφάλειας των παιδιών στο διαδίκτυο. Με βάση τα αποτελέσματα κάθε σχολείου, θα διαμορφωθεί ένα Σχέδιο δράσης με στόχο να αυξηθεί το επίπεδο της ασφάλειας στο διαδίκτυο που αφορά στο συγκεκριμένο σχολείο. Εφόσον το σχολείο εφαρμόσει το Σχέδιο Δράσης λαμβάνει την Ευρωπαϊκή Πιστοποίηση eSafety. Πρόσφατα ανακοινώθηκε η πρόσκληση ενδιαφέροντος μέσω της εκπαιδευτικής κοινότητας <http://blogs.sch.gr/groups/internet-safety/> και ήδη 50 ελληνικά σχολεία θα συμμετάσχουν στο πιλοτικό έργο για την πιστοποίηση από 1/1/2014.

Για την προστασία των μαθητών από τα φαινόμενα ηλεκτρονικής παρενόχλησης στο σχολικό χώρο αλλά και για τη γενικότερη αντιμετώπιση της σχολικής βίας (σε όποια μορφή και αν εκδηλώνεται), το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, υλοποιεί τις πράξεις «Ανάπτυξη και Λειτουργία Δικτύου Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού», στον Άξονα Προτεραιότητας 1, 2 και 3. μέσω του Ε.Π. «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», του ΕΣΠΑ 2007-2013, για τα σχολικά έτη 2013-2014 και 2014-2015.

Οι δράσεις που υλοποιούνται είναι οι εξής:

1. Ανάπτυξη και λειτουργία δικτύου ενημέρωσης, επιμόρφωσης, πρόληψης και αντιμετώπισης των φαινομένων σχολικής βίας και εκφοβισμού.
2. Ενημέρωση – επιμόρφωση εκπαιδευτικών σχολικών συμβούλων και στελεχών εκπαίδευσης στη διάγνωση, πρόληψη και αντιμετώπιση των φαινομένων της σχολικής βίας

Επιπρόσθετα, σας γνωρίζουμε ότι στη Κ.Υ του Υ.ΠΑΙ.Θ. γίνονται επισκέψεις σχολείων για τη παρακολούθηση της ενημερωτικής παρουσίασης «Το διαδίκτυο στη ζωή μας: Μάθηση, Ψυχαγωγία, ασφάλεια». Το πρόγραμμα έχει μεγάλη συμμετοχή σχολείων και θα συνεχιστεί (εγκύκλιος 192848/ΛΑ).

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Εσωτερική διανομή

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Δ/ση Λειτουργ. Υποδ. Πλη και Ν.Τεχν.
3. Δ/ση ΣΕΠΕΔ
4. Ι.Ε.Π.
5. Τ.Κ.Ε.